

Rünno Lahesoo fotonäitus «Hetked» Rakvere spordikeskuses toob vaatajate ette säravad balletihetked.

2 X MARIANNE LORENTS

Balletifotojahimehe pildisaak kui liigutuste ilu apoteoos

Balletifotograaf Rünno Lahesoo fotonäitus «Hetked» kutsub nautima liigutuse ilu ja tabatud hetkede erilisust. Pildil särab ka vastne rahvusballeri esitantsija, fotograafi tütar Anna Roberta.

INNA GRÜNFELDT
inna.grynfeldt@virumaateataja.ee

Näitus «Hetked» toob vaatajate ette valitud momente Eesti rahvusballeri lava-laudadelt läbi aastate. Fotode autori Rünno Lahesoo sõnul on piltidele püütud hetked ja emotsioonid, mis publik etendustelt mälestustena kaasa võtab ja mis kutsuvad ikka ja jälle tagasi teatrisaali. «Kes on lavastust näinud, siis võibolla tuleb see meelde, kes pole näinud, siis äkki tahab minna ise vaatama,» ütles balletifotograaf.

«Need fotod pole fotod fotode pärast, vaid sellepärast, et tants on väga lahe asi,» lausub Rünno Lahesoo, kes ise tantsijana tuhatkond korda lavale astunud. «Tants on niisugune lahe keel, et on mõistetav sõltumata sellest, mis rahvusest inimene on. Siin pildidel on väga palju eri rahvusest tantsijaid.»

Fotograaf märkis, et iga pilt on kindlast lavastusest ja etendusest ning jäädvustatud on tähtsusetu. Iga kaunist lavahetke kujutav foto esindab tema sõnul ka artistide aastatepikkust tööd ning oskuste lihvimist koolis, proovisaalis, lava taga ja laval, samuti repetiitorite tööd ning kunstnike ja valgustajate loodud muinasjutulisi maailmu.

Rünno Lahesoo rääkis, et soovis pildistamisega tegelema hakates täita tühikut, sest tema enda lavaastatest oli mälestuseks jäänud vaid neli-viis fotot. Pildistanud on ta alates aastast 2005 nii balletti kui ka nüüdstantse. «Et inimesed saaksid vaadata pilte, kui nad enam ei tantsi,» nimetas ta.

Rünno Lahesoo tunnistas, et ehkki ta pilte modellidele enne näitusele panemist ei näita, oskab ta endise tantsijana vaadata, et valitud saaks võimalikult täiuslik hetk. Lahesoo sõnul on tantsijad teda usaldanud ning suurim tänu ja kiitus on olnud, kui pensionile siirduv baleriin soovis ühte tema tehtud fotot, et seada see kodus seinale. Ilusaks õnnestumiseks pidas Rünno Lahesoo ka seda, et kui ta avas Vanemuises balletitrupi fotode näituse, oli teatri balletijuht Mare Tommingas, kes polnud ühtegi fotot varem näinud, piltidega väga rahul.

Rünno Lahesoo, kes teeb pilte ka rahvusballeri kavalehtedele, pildistab näitusefotod alati etendusel – tavaliselt saali tagumises reast –, sest lava ja saali ühises hingamises tekib hea ja õige atmosfäär. «On vaja kergemat närvit. See teeb pildi hästi põnevaks. On vaja energiat saali ja tantsija vahel, et pilt ellu ärkaks,» selgitas ta.

Et saada väga hea pilt, ei piisa Lahesoo sõnul sellest, et on hea kaamera, vaid peab «reaalselt õnne olema». «Hea ja väga hea pildi vahe ongi see, et kõik peab klappima. Pead olema õigel ajal õiges kohas, tege-ma õiget asja. Valgus peab olema õiges kohas,» nimetas ta. «Ma lähen nagu jahile. Lähen nagu püssiga pimedasse metsa ja loodan saada midagi. Mõnikord saan jänese, mõnikord ei saa. Mõnikord saan põdra. Teinekord tuleb karu. Olen käinud etendusel, kus pole saanud ühtegi pilti.»

Ballett, mille etenduselt ei õnnestunud saada ainsatki head fotot, oli «Pähklipureja». «Tundub, et igast otsast tuleb ilusaid poose, aga ei – kord on kellelgi silmad kinni, kord on kellelgi käsi või jalg kõver. Ei tule pilti.» Samas võib juhtuda, et ühelt etenduselt saab häid fo-

Fotonäituse «Hetked» tantsisid avatuks Kaurikooli noored baleriinid.

tosid terve näituse jagu. «See on õnneasi. Selleks et saada head pilti, peab sul olema kohutavalt palju õnne.» Ainult sellest, et tema kaamera seadistus on mõeldud üksnes teatri pildistamise jaoks, fotograafi hinnangul kohe kindlasti ei piisa.

Kui lavastusest on pildid, millega süda rahul, kätte saadud, vaatab Rünno Lahesoo balletti lihtsalt enda rõõmuks. «Ei ole kahte ühesugust etendust. Tants ongi selline, et täpselt sellisel viisil ei tule see enam kunagi. Iga kord teatrisse minnes saad unikaalse elamus, täpselt sinu jaoks sellel päeval tehtud etenduse,» kõnles ta kirglikult ja märkis, et on viimasel ajal hakanud rohkem teatris käima ilma fotoaparadita. Ja see on hoopis teine elamus.

«Fotoaparadiga etendust vaadates on sul see viis korda seitse sentimeetrit [ekraani] ja sa püüad hetke, aga etenduse emotsioon jookseb tihtipeale kõrvalt mööda,» selgitas ta. «Hiljaaegu tuli Tartus välja Jevgeni Gribi «Tuhkvalge». Pildistasin seal peaproove, ja kui läksin esietenduselt, jätsin kaamera meelega koju. Hoopis teine etendus oli,» lausub Rünno Lahesoo.

Ühte lemmikballetti Rünno

Lahesool enda sõnul ei ole, küll aga ütles ta, et meil Eestis on vedanud sellega, et on palju omanäolisi koreograafe. «On Marina Kesler, Jevgeni Grib, Toomas Edur. On «Tramm nimega Iha», on klassikaline «Giselle», «Luikede järv», Tiit Härm lavastas «Õhtused majad,» nimegas ta. «Käin hästi palju teatris. Olen balletomaan ja õnneks ühendanud oma hobi oma teise hobiga, mis mõlemad on hästi lähedad.»

Rünno Lahesoo lausub, et kui optika on füüsikas justkui kuninglik ala, on ballett inimese võimete täielik ülim tipp. «Kui need kaks asja kokku pan-na, tulevadki hästi ilusad pildid,» sedastas fotograaf, endine tantsija ja rahvusballeri vastse esitantsija Anna Roberta isa.

Anna Robertast on näitusele mitu võrratut fotot. Rünno Lahesoo tunnistas, et oma tüdarta pildistada on hoopis teistmoodi tunne. «Tean teda ju hästi,» lausub fotograaf.

Priimabaleriini isa sõnul ei tähenda see, et kellegi vanemad on tantsijad, et ka lapsest peaks saama baleriin. «Meie, vastupidi, ütlesime, et sul on elu lõpu-ni varbad valusad ja põlved haiged, sest mida kaugemale jõuad, seda enam jõuad inim-võimete piiri nii viimasesse otsa, et peadki väga täpselt tead-ma, mida teed. Laps otsustas, et ta ikka läheb seda teed. Nüüd ta siis ongi üks Eesti noorimaid esitantsijaid. Tema oli minu teada Eesti kõige noorem Luik,» jutustas Rünno Lahesoo. «Mul on väga hea meel, et saan pildistada oma last etendusel. See on eriline boonus lisaks kõigele.»

Rakvere kultuurifestivali raames eksponeeritava näituse «Hetked» tantsisid avatuks Kaurikooli balletistudio õpilased. Näitust saab vaadata 31. jaanuarini.

Ma lähen nagu jahile. Lähen nagu püssiga pimedasse metsa ja loodan saada midagi. Mõnikord saan jänese, mõnikord ei saa. Mõnikord saan põdra. Teinekord tuleb karu.

RÜNNO LAHESOO
balletifotograaf

Teatris ja kinos saab vaadata kolme näitust

Rakvere teatri suures majas eksponeeritakse Anneli Ivaste fotonäitust «Piiripealsed helid», suure maja kohvikus Janar Kaseoru näitust «Protsessid läbi labürintide» ning kinomajas on väljas Eesti kultuuriplakate paremik.

Eesti Filharmoonia Kammerkoori kommunikatsioonijuhi-toimetaja Anneli Ivaste fotonäitus «Piiripealsed helid» on inspireeritud helilooja Tõnu Kõrvitsa loomingust ja kujutab muusikateose valmistamise etappe. Ivastet huvitavad loomingulised protsessid ja teekond, kuidas jõuab muusika publikuni ning mis võimalused on selle visuaalseks kujutamiseks.

«Muusika on loomulik osa meie elust, kuid igapäevaselt ei mõtle me sellele, kuidas see meieni jõuab,» ütles Anneli Ivaste. «Muusika sünnib loomingulises protsessis, millele on iseloomulik otsimine ja kompamine, kus mõtted ei ole veel päris selged ja helid pole kuuldavad. Püüdsingi tajuda seda atmosfääri ning neid piiripealseid hetki, kui idee on veel õhus ja noot paberil muutumises. Ka proovis saalis toimub pidev katsetamine, kui muusikud tõlgivad noodikirja partituuris ja teevad muusika kõigi jaoks kuuldavaks.»

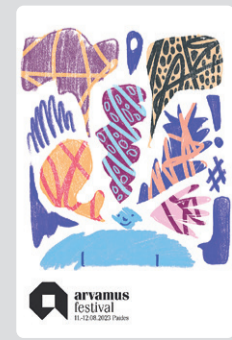
«Piiripealsed helid» on Ivaste kolmas fotonäitus, mis on ajendatud kammerkoori tegevusest. Fotode juures on QR-koodid, mille abil saab kuulata Tõnu Kõrvitsa triloo-gia kolmandat osa «Tiibade hääle».

Balti filmi- ja meediakooli tudeng Janar Kaseorg esitleb näitusel «Protsessid läbi labürintide» kaheksat teost, mis kõik illustreerivad mingit protsessi. Kunstniku sõnul on näituse eesmärk tekitada arusaama, et nii nagu labürinti, on ka igapäevaelu võimalik vaadelda kui liikumist algusest lõpuni.

«Kui protsessi käigus tekib probleem, kust edasi ei ole võimalik liikuda, siis on ainult vaja aru saada, kust midagi valesti läks, sinna tagasi liikuda ja leida teine tee lahenduseni,» ütles kunstnik.

Kaasteksti juures olevad QR-koodid sisaldavad teoseid selgitavaid helisalvestisi.

Haapsalu graafilise disaini festivali näitus «Värske Eesti kultuuriplakat 2023» tutvustab näituse kuraatori Marko Kekiševi sõnul eri kool- ja põlvkondade plakati-meistrite tipploomingut, tehnilist võttestikku, esteetilisi ja kommunikatiivseid valikuid ning annab ülevaate plakatkunsti põnevast hetkeseisust. Kollektioonis on esindatud 35 autori looming ja see kajastab värskeid kodumaiseid plakatitrende. (VT)

Marta Katmanni plakat kutsus arvamusfestivalivalile.

MARTA KATMANN